

Skončení pracovního poměru, evidence na úřadu práce a podpora v nezaměstnanosti

ombudsman
veřejný ochránce práv

dětský ombudsman
ochránce práv dětí

Vysvětlíme, kdy a jak může zaměstnavatel ukončit pracovní poměr a jak se můžete bránit. Popíšeme, kdy můžete odejít sami. Sdělíme, jestli dostanete odstupné, které doklady Vám zaměstnavatel předá a co dělat, když to neudělá. Zjistíte, kde žádat o podporu v nezaměstnanosti, a co se stane, když nebudete v evidenci úřadu práce. Uvedeme, s čím Vám pomůže ombudsman.

Letáky ombudsmana najdete na ochrance.cz v části [Nevím si rady se svou životní situací](#).

Zaměstnavatel mě vyhodil. Co mohu dělat?

Proti výpovědi, okamžitému zrušení pracovního poměru nebo zrušení pracovního poměru ve zkušební době je **jediná obrana – podat žalobu k soudu, a to do dvou měsíců** ode dne, kdy měl pracovní poměr skončit. [[§ 72](#) zákoníku práce]

Můžete se poradit s advokátem (více v letáku [Právní pomoc](#)) nebo na oblastním inspektorátu práce (více v letáku [Pracovněprávní vztahy](#)). Někdy Vám pomohou i v občanské poradně (více v letáku [Občanské poradny](#)).

Zaměstnavatel mi vyhrožuje, že mi dá výpověď nebo okamžité zrušení, když nepřistoupím na dohodu. Co mám dělat?

Zaměstnavatel Vám může dát výpověď (nebo okamžitě zrušit pracovní poměr) jen z důvodů uvedených v zákoně. Když přistoupíte na dohodu, může to ovlivnit [výši odstupného](#) nebo [přiznání podpory v nezaměstnanosti](#), pokud tam neuvedete vážný důvod ke skončení pracovního poměru.

Kdy mi zaměstnavatel může dát výpověď?

Zaměstnavatel Vám může dát výpověď jen z důvodů uvedených v [§ 52](#) zákoníku práce, tedy pokud

- se **ruší** zaměstnavatel nebo jeho část,
- se **přemísťuje** zaměstnavatel nebo jeho část,
- se stanete **nadbytečnými** podle rozhodnutí zaměstnavatele nebo příslušného orgánu o organizačních změnách,
- **dlouhodobě nemůžete dělat dosavadní práci** kvůli svému zdravotnímu stavu,
- **jste dosáhli nejvyšší přípustné expozice**, kterou pro pracoviště určila krajská hygienická stanice (tedy jste byli v nejvyšší přípustné míře vystaveni určitým nepříznivým vlivům, např. chemickým látkám, prachu),
- **nesplňujete zákonné podmínky** pro výkon sjednané práce nebo bez zavinění zaměstnavatele **nesplňujete požadavky pro řádný výkon této práce**; pokud nemáte dobré pracovní výsledky, můžete dostat výpověď, pokud Vás zaměstnavatel v posledních 12 měsících písemně vyzval k jejich odstranění a Vy jste je v přiměřené době neodstranili,
- jsou splněny **důvody, pro které by zaměstnavatel mohl okamžitě zrušit pracovní poměr**, nebo jste při **práci závažně porušili povinnosti** uložené právními předpisy nebo **soustavně méně závažně porušujete** tyto povinnosti, nebo
- jste **během prvních 14 kalendářních dnů nemocenské hrubě porušili režim** – nebyli jste doma nebo jste nedodrželi dobu a rozsah povolených vycházek.

Kdy při výpovědi skončí pracovní poměr?

Pracovní poměr skončí uplynutím výpovědní doby, která trvá:

- **2 měsíce**, pokud není delší výpovědní doba v pracovní nebo kolektivní smlouvě, ale
- **1 měsíc** v případě výpovědi pro porušení pracovních povinností a výpovědi pro nesplnění zákonných podmínek a požadavků zaměstnavatele.

Výpovědní doba začíná běžet dnem doručení výpovědi a končí dnem, který má stejné číslo.

Pokud takový den v posledním měsíci není, končí výpovědní doba poslední den měsíce.

Kdy mohu dát sám/sama výpověď?

Jako zaměstnanec můžete dát výpověď **kdykoliv z jakéhokoli důvodu** nebo bez uvedení důvodu. [§ 50 odst. 3] Pracovní poměr skončí uplynutím výpovědní doby v délce nejméně dva měsíce.

Pokud ale před zaevidováním na úřadu práce **bez vážného důvodu ukončíte zaměstnání** (jedno jestli dohodou nebo výpovědí), dostanete nižší podporu v nezaměstnanosti.

Jak musí výpověď vypadat? [§ 50 zákoníku práce]

Výpověď **musí být písemná**, jinak se k ní nepřihlíží (jako kdyby nebyla).

Jde o jednostranný právní úkon – **druhá strana nemusí s výpovědí souhlasit, ale musí se o ní dozvědět** – musí být doručena (nejčastěji se předá přímo na pracovišti – podpisem potvrzujete přijetí, nevyjadřujete souhlas ani nepotvrzujete platnost).

Zaměstnavatel musí jasně uvést výpovědní důvod. Nestačí odkázat na ustanovení zákona, musí stručně popsat, co přesně vedlo k výpovědi. Důvod výpovědi nelze dodatečně měnit.

Doručenou výpověď **lze odvolat jen se souhlasem** druhé strany. Odvolání i souhlas musejí být písemné.

Co je okamžité zrušení pracovního poměru?

Okamžité zrušení pracovního poměru je **výjimečný způsob skončení** pracovního poměru **jen v zákonem určených případech**. Pracovní poměr **končí ihned**.

Může zaměstnavatel okamžitě zrušit pracovní poměr? [§ 55 zákoníku práce]

Zaměstnavatel může okamžitě zrušit pracovní poměr, jen pokud

- jste byli **pravomocně odsouzeni**
 - pro úmyslný trestný čin jdete do vězení déle než na 1 rok, nebo
 - pro úmyslný trestný čin spáchaný při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním jdete do vězení nejméně na 6 měsíců, nebo
- jste **zvláště hrubě porušili povinnost**, kterou Vám právní předpisy ukládají při Vaší práci.

Zaměstnavatel ale **nesmí okamžitě zrušit pracovní poměr**, pokud jste těhotná, na mateřské dovolené nebo na rodičovské dovolené.

Mohu sám/sama okamžitě zrušit pracovní poměr? [§ 56 zákoníku práce]

Pracovní poměr můžete okamžitě zrušit, pokud

- podle lékařského posudku **nemůžete dále pracovat bez vážného ohrožení svého zdraví** a zaměstnavatel Vám do 15 dnů od předložení posudku **nedal jinou vhodnou práci**, nebo
- Vám zaměstnavatel **nevyplatil mzdu** (plat nebo náhradu mzdy nebo platu anebo jejich část) **do 15 dnů po splatnosti** (do 15. dne druhého kalendářního měsíce po měsíci, za který se platí).

Musíte to stihnout **do 2 měsíců** ode dne, kdy jste se dozvěděli o důvodu k okamžitému zrušení, **nejpozději do 1 roku** ode dne, kdy tento důvod vznikl. [§ 59 zákoníku práce]

Když okamžitě zrušíte pracovní poměr, **náleží Vám náhrada mzdy** nebo platu ve výši průměrného výdělku **za výpovědní dobu** (většinou dva měsíce).

Kdy mě kvůli porušení povinnosti vyhodí okamžitě a kdy dostanu výpověď?

Těžko říct. Podle soudů můžete dostat **výpověď**, třeba když odmítnete dechovou zkoušku na alkohol, v pracovní době děláte soukromé věci, neomluveně zmeškáte práci nebo nedostatečně chráníte majetek zaměstnavatele.

Za důvod k **okamžitému zrušení pracovního poměru** soudy uznaly třeba případy, kdy zaměstnanec

- většinu pracovní doby brouzdal po internetu,
- bez předchozího písemného souhlasu zaměstnavatele podnikal v oboru svého zaměstnavatele,
- zaměstnavatele okradl nebo
- přes výslovný zákaz zaměstnavatele vynášel důvěrné informace.

Dostanu odstupné? Kolik? [§ 67 zákoníku práce]

Pokud v práci **končíte** (výpovědí nebo dohodou), **protože se zaměstnavatel ruší, přemísťuje nebo jste se stali nadbytečnými** kvůli organizačním změnám, závisí výše odstupného na tom, jak dlouho jste u zaměstnavatele pracovali:

méně než rok	jednonásobek Vašeho průměrného výdělku
alespoň 1 rok a méně než 2 roky	dvojnásobek
alespoň 2 roky	trojnásobek
v některých případech přesčasů podle § 86 odst. 4 zákoníku práce (musí to být v kolektivní smlouvě)	trojnásobek plus odstupné uvedené výše podle délky práce

(Počítá se i dřívější práce pro téhož zaměstnavatele, pokud přetržka nepřesáhla 6 měsíců.)

Pokud v práci **končíte** (výpovědí nebo dohodou) **kvůli dosažení nejvyšší přípustné expozice** na pracovišti, dostanete jako odstupné nejméně dvanáctinásobek průměrného výdělku.

Pokud v práci **končíte** (výpovědí nebo dohodou) **kvůli pracovnímu úrazu, nemoci z povolání nebo ohrožení touto nemocí**, dostanete namísto odstupného jednorázovou náhradu ve výši dvanáctinásobku průměrného výdělku. Váš zdravotní stav musí vždy vyplývat z lékařského posudku. Náhradu vyplácí zaměstnavatel, ale může ji uplatnit u pojišťovny.

Pokud **sami okamžitě skončíte kvůli neplacení mzdy**, dostanete náhradu mzdy nebo platu ve výši průměrného výdělku za výpovědní dobu (obecně dva měsíce).

Co když mi zaměstnavatel nevyplatil odstupné?

Odstupné získáte tak, že na zaměstnavatele podáte žalobu k soudu. Můžete napsat oblastnímu inspektorátu práce. Může zaměstnavateli uložit pokutu, ale nemůže mu nařídit vyplatit odstupné.

Které doklady mi zaměstnavatel dá při skončení práce?

Zaměstnavatel Vám **musí dát**

- **potvrzení o zaměstnání (tzv. zápočtový list)** s údaji podle zákona (zda šlo o pracovní poměr nebo dohodu o pracovní činnosti, doba trvání, druh konaných prací, dosažená kvalifikace, jestli jste skončili kvůli porušení povinnosti zvláště hrubým způsobem, odpracovaná doba, zda se dělají srážky ze mzdy, započitatelná doba zaměstnání kvůli důchodu), [[§ 313](#) zákoníku práce]

a pokud o to požádáte, také

- samostatné **potvrzení o výši průměrného výdělku** kvůli podpoře v nezaměstnanosti a
- **pracovní posudek**, tedy hodnocení Vaší práce, kvalifikace, schopností a podobně. [[§ 314](#)]

Pokud **nesouhlasíte** s obsahem potvrzení o zaměstnání nebo pracovního posudku, můžete do **3 měsíců u soudu** žádat, aby zaměstnavateli uložil dokumenty upravit. [[§ 315](#) zákoníku práce]

Co když mi zaměstnavatel nechce dát zápočtový list?

- Podejte na zaměstnavatele **žalobu k soudu**, aby zaměstnavateli uložil vydat zápočtový list.
- Také můžete **napsat oblastnímu inspektorátu práce**. Může zaměstnavateli uložit pokutu, ale nemůže mu nařídit vydat zápočtový list.

Dostanu podporu v nezaměstnanosti? [[§ 39](#) zákona o zaměstnanosti]

- Když přijdete o práci, můžete zajít na **úřad práce** v místě svého trvalého bydliště a **požádat o zařazení do evidence** uchazečů o zaměstnání a **o podporu v nezaměstnanosti**. Požádat můžete také elektronicky (bez návštěvy úřadu práce) pomocí aplikace [JENDA](#).
- **Podporu nedostanete**, pokud máte starobní důchod nebo pokud jste **v posledních dvou letech nepracovali** (jako zaměstnanci nebo podnikatelé) **alespoň 12 měsíců**. Pokud jste bez vlastního zavinění nemohli pracovat (např. kvůli dlouhé nemoci či péči o dítě), podporu zpravidla dostanete, ale bude nižší.
- **Podporu také nedostanete**, pokud jste o práci v posledních šesti měsících přišli **kvůli porušení povinnosti zvláště hrubým způsobem** nebo kvůli **hrubému porušení režimu nemocenské** v prvních 14 dnech (nebyli jste doma nebo jste nedodrželi dobu a rozsah povolených vycházek).

Jak dlouho se vyplácí podpora?

Základní doba je **5 měsíců**. Pokud je Vám **52 až 56 let**, je to **8 měsíců**. Pokud je Vám **57 a víc**, dostanete podporu **11 měsíců**. [[§ 43](#) zákona o zaměstnanosti]

Mám zůstat v evidenci úřadu práce, i když to nevypadá, že mi najde práci?

Nemusíte být v evidenci. Pokud tam ale nebudete,

- **musíte si sami platit pojistné na zdravotní pojištění,**
- **nebude se tato doba počítat** jako náhradní doba pojištění **pro důchod** (jinak se započte doba, kdy máte podporu v nezaměstnanosti; z doby bez podpory v nezaměstnanosti se započtou celkem nanejvýš 3 roky, ale do věku 55 let se započte nanejvýš 1 rok) a
- **nedostanete superdávku** (pokud žijete sami) **nebo bude nižší** (pokud žijete s dalšími lidmi).

S čím mi pomůže ombudsman?

Ombudsman **může** prověřit jednání nebo nečinnost **úřadů**. Napište mu, pokud nesouhlasíte s postupem (nečinností) **inspektorátu práce nebo úřadu práce**. Více v letáku [Ombudsman](#).

S čím mi nepomůže ombudsman?

Ombudsman **nesmí zasahovat do soukromých vztahů, kam patří i vztahy mezi zaměstnanci a zaměstnavateli**, ani když je zaměstnavatelem úřad. Tyto spory rozhodují soudy.

Někdy Vám pomůže **mediátor** (leták [Mediace](#)). Poradit se můžete s advokátem (leták [Právní pomoc](#)). Někdy Vám pomohou i v občanské poradně (leták [Občanské poradny](#)).